

LBDIS | We know
Lucy Maud Montgomery books

Emily adolescentă

Traducere și note:
Alina Bottez

editura
Σοφία

București

CUPRINS

Preaplinul așternut pe hârtie	5
Ani de tinerețe.....	20
O noapte de veghe	45
„Cum ne văd alții”	69
Jumătate de măsură	88
Început de drum la Shrewsbury	97
Potpuriu	111
Nedovedit.....	130
O clipă supremă	146
Nebunie de un ceas.....	152
Suișuri și coborâșuri.....	171
La hanul căpița de fân	187
La adăpost	199
Femeia care i-a dat bătaie regelui	213
Lucru cu neputință.....	222
Lemne aduse de ape	232
Dac-un om sărut-alt om	253
Dovezi circumstanțiale	264
„Voci eterice”	274
În vechea casă a lui John	296
Apă nu se face	306
„Iubește-mă, dar iubește-mi și câinele!”	320
O ușă deschisă	334
Valea vedeniei	341
Dragoste de aprilie	353

PREAPLINUL AȘTERNUT PE HÂRTIE

Emily Byrd Starr era singură în camera ei de la vechea fermă New Moon din Blair Water, într-o noapte furtunoasă de februarie, din vremurile de altădată, când lumea nu apucase să se întoarcă cu fundul în sus. În acel moment era foarte fericită, cât de fericită i se permite unei ființe omenești să fie vreodată.

Din pricina frigului, mătușa Elizabeth îi îngăduise să facă focul în micul ei șemineu, o favoare rară. Ardea viu, revărsând o lumină roșcat-aurie peste cămăruța ei imaculată cu mobilă de modă veche și ferestre cu pervazuri adânci și late, de ale căror ochiuri alb-albastrii înghețate atârnavă coronițe de fulgi de zăpadă. Lumina făcea mai adâncă și misterioasă oglinda din perete care o reflecta pe Emily cum stătea ghemuită pe sofaua din fața focului, scriind la lumina a două lumânări albe și lungi – singurul mijloc de iluminat încuviințat la New Moon – într-un caiet nou-nouț, negru și lucios, pe care i-l dăduse vărul Jimmy în ziua aceea. Emily fusese tare bucuroasă când îl primise, căci îl umpluse pe cel pe care i-l dăduse în toamna precedentă și timp de o săptămână suferise profund, căci n-avea cum să scrie într-un „jurnal” inexistent.

Jurnalul devenise un element dominant în zburdalnică ei viață. Luase locul unor anumite „scrisori” pe care i le compusese în copilărie tatălui ei mort, în care își făcuse obiceiul să-și mărturisească necazurile și problemele, căci și în acei ani vrăjiți când ai aproape paisprezece ani ai necazuri și probleme, mai ales când ești sub îndrumarea strictă, deși

bine-intenționată, dar nu din cale-afară de tandră, a unei persoane ca mătușa Elizabeth Murray. Uneori Emily simțea că, dacă n-ar fi existat jurnalul, ar fi explodat consumându-și propriul fum. „Caietul-de-la-Jimmy”, gros și negru, îi era ca un prieten personal și confident de încredere pentru anumite chestiuni care ardeau să li se dea glas, dar care erau prea „incendiare” spre a fi încredințate urechilor vreunei persoane în viață. Caiete goale de orice fel nu erau ușor de găsit la New Moon și, dacă nu ar fi fost vărul Jimmy, Emily ar fi putut să nu aibă niciodată un caiet. Cu siguranță mătușa Elizabeth nu voia să-i dea, căci ea socotea oricum că Emily își irosește prea mult timp „mâzgăind prostii”, iar mătușa Laura nu îndrăznește să i se împotrivescă mătușii Elizabeth în această chestiune, mai ales că și ea era de părere că Emily și-ar putea folosi timpul mai bine. Mătușa Laura era o comoară de femeie, dar anumite lucruri îi rămâneau străine.

Vărul Jimmy însă nu era câtuși de puțin înspăimântat de mătușa Elizabeth și, când își dădea seama că lui Emily îi trebuia probabil alt „caiet gol”, acel caiet gol se materializa imediat, în ciuda privirilor disprețuitoare ale mătușii Elizabeth. Se dusese la Shrewsbury chiar în ziua aceea, dând piept cu furtuna care stătea să se dezlănțuie, numai ca să ia caietul. Așa că Emily era fericită, în lumina delicată și prietenoasă a focului, în timp ce vântul urla și șuiera printre copacii mari și bătrâni de la nord de New Moon și arunca imense rotocoale asemenea unor stafii din zăpadă ce se învâртеjeau peste vestita grădină a vărului Jimmy, troienind complet cadranul solar și fluierând sinistru printre cele Trei Prințese, cum le spunea Emily celor trei plopi înalți din colțul grădinii.

„Îmi plac mult furtunile astea nocturne, când nu trebuie să ies din casă”, scrisese Emily. „Vărul Jimmy și cu mine am petrecut o seară minunată făcând planuri pentru grădina noas-

IBRIS | We know books

tră și alegând semințe și plante din catalog. Tocmai acolo unde sunt troienele cele mai mari, dincolo de casa de vară, o să avem un strat de ochiul-boului roz, iar pentru chrysoptis, care acum visează sub un metru de zăpadă¹, o să facem un decor de migdali² în floare. Tare îmi place să fac astfel de planuri pentru zilele de vară în mijlocul unei furtuni... Mă face să mă simt ca și cum aș câștiga o victorie asupra unei forțe mult mai mari decât mine, pentru că *eu* am creier, iar furtuna e doar o forță oarbă, teribilă, dar oarbă. Am același sentiment când stau aici confortabil lângă focul meu drag și o aud vâjâind peste tot în jurul meu și *râd* de ea. Și *asta* pentru că acum o sută de ani stră-stră-bunicul Murray a construit casa asta și a construit-o bine. Mă întreb dacă peste o sută de ani cineva va câștiga o victorie datorită unui lucru pe care l-am lăsat sau l-am făcut *eu*. E un *gând care te inspiră*.

Am scris acel rând în italice fără să mă gândesc. Domnul Carpenter zice că folosesc prea multe italice. Zice că e o obsesie a celor din epoca victoriană timpurie și că trebuie să mă străduiesc să mă dezbar de ea. Am hotărât că așa o să fac când m-am uitat în dicționar, pentru că este evident că nu e frumos să fii obsedat, deși nu e chiar așa de rău ca a fi *posedat*. Na, că iar le-am folosit; dar de data asta cred că merg italicele.

Am citit din dicționar o oră întreagă, până când mătușa Elizabeth a intrat la bănuieli și a sugerat că aș face mult mai bine să-mi tricotez ciorapii cu model. Nu își dădea exact seama de ce nu e bine să examinez dicționarul, dar era sigură că nu e bine pentru că *ea* nu avea niciodată acest imbold. Eu *ador* să citesc dicționarul. (Da, italicele acelea sunt *necesare*, domnule Carpenter. Un «îmi place» banal nu ar exprima deloc sentimentul meu!) Cuvintele sunt atât de *fascinante*... (M-am controlat după prima silabă de data asta!) Numai fe-

¹ *Four feet* = patru picioare – 1,22 m (*n.trad.*).

² Migdalii canadieni rezistă la -25°C (*n.trad.*).

lul cum sună unele, ca «bântuit» sau «mistic», de exemplu, îmi aduce *străfulgerarea*³. (O, Doamnă, dar *trebuie* să pun *străfulgerarea* în italice! *Ea* nu e ceva obișnuit, e cel mai extraordinar și mai minunat lucru din toată viața mea. Când vine am impresia că s-a deschis brusc o ușă în zidul din fața mea și mă lasă să întrevăd – da, *cerul*. (*Iar am pus italice!* Of, văd de ce mă ceartă domnul Carpenter! Trebuie să mă dezbar de obiceiul ăsta.)

Cuvintele lungi nu sunt niciodată frumoase («incriminatoriu», «turbulent», «internațional», «neconstituțional»). Mă fac să mă gândesc la daliile și crizantemele acelea mari și oribile pe care m-a dus vărul Jimmy să le văd la expoziția din Charlottetown toamna trecută. Noi n-am văzut nimic frumos la ele, deși unii le-au găsit minunate. Micile tufănele galbene ale vărului Jimmy, care luceau ca niște stele palide din tărâmul zânelor pe fundalul crângului de brazi din colțul de nord-vest al grădinii, erau de zece ori mai frumoase. Dar mă îndepărtez de subiect, un alt obicei prost al meu, după domnul Carpenter. El spune că *trebuie* (italicele le-a pus el de data asta!) să învăț să mă concentrez, alt cuvânt lung și foarte nesuferit.

Dar m-am simțit mult mai bine citind dicționarul decât tricotând ciorapi. Tare aș vrea să pot avea o pereche, doar o pereche, de ciorapi de mătase... Ilse are trei. Tatăl ei îi dă tot ce-și dorește, acum că a învățat să o iubească. Dar mătușa Elizabeth zice că ciorapii de mătase sunt *imorali*. Mă întreb de ce să fie mai imorali decât rochiile de mătase.

Vorbind despre rochii de mătase, mătușa Janey Milburn de la Derry Pond – nu ne e rudă de-adevăratelea, dar toa-

³ „Străfulgerarea” (*the flash*) este cuvântul prin care Emily redă (încă din primul roman al trilogiei) momentele copleșitoare de inspirație creatoare pe care i le declanșează tot ceea ce trăiește – cu precădere imagini minunate din natură, dar și experiențe umane, literare sau artistice (*n.trad.*).

LIBRIS | We know books

tă lumea îi spune așa – a jurat că nu va purta rochie de mătase până când nu va fi întreaga lume păgână convertită la creștinism. Ce frumos! Aș vrea să pot fi și *eu* atât de bună, dar n-aș putea – îmi place mătasea prea mult. E așa de elegantă și lucioasă... Mi-ar plăcea să port mătase tot timpul și așa aș face dacă mi-aș putea permite, deși presupun că de fiecare dată când m-aș gândi la draga de mătușă Janey și la păgânii neconvertiți aș avea muștrări de conștiință. Dar vor trece ani de zile până când îmi voi putea permite să-mi cumpăr măcar o rochie de mătase – dacă voi putea vreodată –, și între timp, trimit o parte din banii mei de pe ouă unor misiuni. (Am acum cinci găini ale mele, care descind toate din acea puică cenușie pe care mi-a dat-o Perry de ziua mea când am împlinit doisprezece ani.) Dacă voi putea vreodată să-mi cumpăr o rochie de mătase, știu cum o să arate. N-o să fie neagră sau maronie sau bleumarin – culori practice, de bun-simț, cum poartă întotdeauna cei din neamul Murray de la New Moon – o, Doamne, nu! O să fie în ape, albastră sau argintie în funcție de lumină, ca cerul în amurg văzut printr-un geam înghețat, cu puțină spumă de dantelă ici și colo, ca acele pene de zăpadă care stau agățate de ochiurile ferestrei mele. Teddy zice că o să mă picteze așa la fereastră și o să numească tabloul «Fata de gheață», iar mătușa Laura zâmbește și zice, dulce și cu condescendență, într-un fel pe care nu pot să-l sufăr nici măcar la draga de mătușă Laura:

– La ce ți-ar folosi o asemenea rochie, Emily?

– Poate că nu mi-ar fi de nici un folos, dar m-aș simți în ea ca și cum ar face parte din mine, ca și cum ar crește pe mine, nu doar ca și cum ar fi fost cumpărată și îmbrăcată. Vreau măcar o rochie de acest fel în viață. Cu jupon de mătase pe dedesubt – și cu ciorapi de mătase!

Ilse are o rochie de mătase acum, de un roz luminos. Mătușa Elizabeth zice că domnul dr. Burnley o îmbracă pe Ilse prea luxos și cuonos pentru un copil. Dar el vrea să se recompenseze pentru toți anii în care nu a îmbrăcat-o deloc. (Nu vreau să spun că umbla goală, ceea ce s-ar fi putut întâmpla, la cât îl preocupa pe domnul dr. Burnley. Ci că alte persoane trebuiau să se ocupe de îmbrăcămintea ei.) Acum face orice îi cere ea și o lasă de capul ei în toate cele. Mătușa Elizabeth zice că asta e foarte rău pentru ea, dar uneori o invidiez puțin pe Ilse. Știu că e urât, dar nu mă pot stăpâni.

Domnul dr. Burnley o s-o trimită pe Ilse la liceul din Shrewsbury din toamnă și după aceea la Montreal ca să studieze oratoria. De asta o invidiez, nu pentru rochia ei de mătase. Tare aș vrea ca mătușa Elizabeth să mă lase să merg și eu la Shrewsbury, dar mă tem că nu o va face niciodată... Crede că nu trebuie să mă scape din ochi din cauză că mama mea a fugit de acasă ca să se mărite. Dar nu trebuie să se teamă că o să fug vreodată de acasă. Am luat hotărârea să nu mă mărit niciodată. *Mă voi căsători cu arta mea.*

Teddy vrea și el să meargă la Shrewsbury din toamnă, dar nici pe el nu îl lasă mama lui. Nu că s-ar teme că o să fugă cu o fată, ci pentru că îl iubește atât de mult, că nu se poate despărți de el. Teddy vrea să devină pictor, și domnul Carpenter zice că are geniu și că ar trebui să i se dea o șansă, dar tuturora le e teamă să vorbească cu doamna Kent. E numai o mână de om – nu e mai înaltă decât mine, tăcută și timidă, și totuși tuturora le e frică de ea. Mie *îmi e* – teribil de frică. Totdeauna am știut că nu mă place, din primele zile când Ilse și cu mine ne-am dus la Lotul cu calomfiri ca să ne jucăm cu Teddy. Dar acum mă urăște, sunt sigură, doar pentru că Teddy mă place. Nu suportă ca lui să îi placă ceva sau cineva în afară de ea. E geloasă chiar și pe picturile lui. Așa că nu prea

sunt șanse să meargă la Shrewsbury. Perry se duce. Nu are nici un sfanț, dar o să muncească ca să aibă cu ce-și plăti studiile. De aceea se duce la Shrewsbury, și nu la Queen's Academy. Socotește că o să găsească mai ușor de lucru la Shrewsbury și că întreținerea e mai ieftină acolo.

– Cotoroanța de mătușa Tom are ceva bani, mi-a spus el, da' nu-mi dă nimic decât dacă, decât dacă...

Și se uită la mine *cu înțeleles*.

N-am putut să nu roșesc și pe urmă m-am înfuriat pe mine că am roșit și pe Perry pentru că a făcut aluzie la ceva ce nu voiam să aud, la acel moment de demult când mătușa Tom mi-a ieșit în cale în tufărișul lui Lofty John și aproape că m-a speriat de moarte cerându-mi să-i promit că *o să mă mărit cu Perry când va fi mare*, și atunci o să-i plătească studiile. Pentru că mi-a fost rușine, nu am suflat nici o vorbă despre asta nimănui *în afară de Ilse*, care a zis:

– Ia auzi ce idee – mătușa Tom să aspire la o Murray pentru Perry!

Dar Ilse e foarte severă cu Perry și se ceartă cu el mai tot timpul pentru lucruri care *pe mine* mă fac doar să zâmbesc. Lui Perry nu-i place să fie întrecut de nimeni și la nimic. Când am fost la petrecerea lui Amy Moore săptămâna trecută și unchiul ei ne-a povestit despre un vițel ciudat cu trei picioare pe care îl văzuse, Perry a zis:

– O, asta nu-i *nimic*, pe lângă o rață pe care am văzut-o odată în Norvegia!

(Perry chiar a fost în Norvegia. Când era mic. Mergea pe vas cu tatăl lui peste tot. Dar nu cred nici un cuvânt despre rața aia. Nu mințea, doar *în florea*. Dragă domnule Carpenter, chiar *nu pot* să nu folosesc italice.)

Perry a povestit că rața lui avea patru picioare, două acolo unde trebuie să fie picioarele unei rațe normale și două răsă-

rite pe spinare. Și când obosea să meargă pe perechea normală, se rostogolea pe spate și mergea cu cealaltă pereche!

Perry a spus povestea cu o față serioasă și toată lumea a râs și unchiul lui Amy a zis: «Haide, Perry...» Dar Ilse a fost furioasă și nu a vorbit cu el tot drumul spre casă. I-a spus că s-a făcut de râs, încercând să «se dea mare» cu așa o poveste stupidă și că *nici un gentleman* nu s-ar purta așa.

Perry a zis:

– Nu sunt gentleman încă, doar băiat tocmit, da' într-o zi, domnișoară Ilse, o să fiu un gentleman mai distins decât oricare altul dintre cunoștințele *tale*.

– Un gentleman *se naște*, zise Ilse pe un ton afurisit. *Nu se face*, știi?

Ilse aproape a renunțat să mai folosească insulte cum făcea când se certa cu Perry sau cu mine, dar a început să spună cuvinte crude și tăioase. Ele dor mult mai rău decât insultele, dar eu nu le dau prea multă atenție, pentru că știu că Ilse nu le ia în serios și că de fapt mă iubește tot atât de mult cât o iubesc și eu. Dar Perry zice că nu le poate uita. Nu și-au mai vorbit tot drumul până acasă. Dar a doua zi Ilse s-a legat din nou de el că face greșeli de exprimare și că nu se ridică în picioare când intră o doamnă în cameră.

– Sigur că lumea nu se așteaptă să știi *așa ceva*, zise ea pe cel mai răutăcios ton posibil, dar sunt sigură că domnul Carpenter și-a dat toată osteneala să te învețe gramatică.

Perry nu a scos nici o vorbă, ci s-a-ntors spre mine.

– Te rog să-mi spui *tu* ce greșesc, zise el. Nu mă deranjează să-mi spui *tu*, că *tu* o să trebuiască să mă suporti când o să fim mari, nu Ilse.

El a spus asta ca s-o înfurie pe Ilse, dar m-a înfuriat mai tare pe mine, căci era o aluzie la un *subiect interzis*. Așa că nici una nu am mai vorbit cu el două zile, și el a spus că oricum e o pauză binevenită după muștrările lui Ilse.

Perry nu e singurul care cade în dizgrație la New Moon. Am spus ceva stupid ieri care mă face să roșesc când îmi amintesc. Membrele asociației Ajutorul Doamnelor s-au reunit aici și mătușa Elizabeth le-a oferit o cină și au venit și soții Doamnelor de la Ajutor. Ilse și cu mine am servit la masă, care era pusă în bucătărie pentru că masa din sufragerie nu era destul de lungă. A fost interesant la început, dar, după ce am servit pe toată lumea, a devenit cam plictisitor și am început să compun o poezie în minte, cum stăteam la fereastră și priveam în grădină. Era așa de interesant, că în curând am uitat de toate celelalte până când deodată am auzit-o pe mătușa Elizabeth zicând apăsător: «Emily» și apoi se uită cu înțeles la domnul Johnson, noul nostru preot. M-am zăpăcit, am înșfăcat ceainicul și am exclamat:

– O, domnule *Ceașcă*, pot să vă mai torn în *Johnson*⁴?

Toată lumea a izbucnit în hohote de râs, pe chipul mătușii Elizabeth se citea dezgust și pe cel al mătușii Laura, rușine, iar eu am simțit că intru în pământ. Gândul la scena aceea m-a ținut trează jumătate din noapte. Straniu e că m-am simțit, cred, mai prost și mai rușinată decât dacă aș fi făcut ceva cu adevărat rău. «Mândria neamului Murray» trebuie să fie de vină, bineînțeles, și cred că e ceva foarte urât. Mă tem că opinia mătușii Ruth Dutton despre mine e corectă până la urmă.

Nu, nu e!

Dar e o tradiție la New Moon ca femeile să poată face față oricărei situații cu eleganță și demnitate. Or, acea întrebare adresată noului preot nu avea nimic elegant sau demn. Sunt sigură că de câte ori o să mă vadă o să-și aducă aminte de vorbele mele și eu o să mă rușinez când o să-l văd privindu-mă.

Dar acum, că am consemnat întâmplarea în jurnal, nu mă mai simt așa de rău. *Nimic* nu pare la fel de însemnat sau de

⁴Termenul argotic *johnson*, atestat din 1863, înseamnă „penis” (*n.trad.*).

cumplit – nici atât de frumos sau de măreț, din păcate! – după ce e așternut pe hârtie ca atunci când doar îl imaginezi sau îl simți. Pare să *se micșoreze* imediat ce-l pui în cuvinte. Chiar și versul pe care l-am gândit înainte de a pune acea întrebare absurdă nu va mai părea nici pe jumătate așa de frumos după ce-l voi scrie:

«Unde-ntunericul pășește cu pașii lui de catifea.»

Nu mai pare așa frumos. A pierdut ceva din strălucire. Și totuși, în timp ce stăteam acolo în spatele tuturor acelor persoane care sporovăiau și mâncau și am *văzut* întunericul furișându-se ușor peste grădină și dealuri, ca o femeie frumoasă înveșmântată în umbre și cu ochi de stele, mi-a venit *străfulgerarea* și am uitat de toate în afară de faptul că vreau să exprim ceva din frumusețea pe care o simt în cuvintele poeziei. Când mi-a venit în minte acel vers nu mi s-a părut deloc că l-am compus *eu*, mi s-a părut că *Altceva* încearcă să vorbească prin mine și că acel *Altceva* a făcut versul să pară minunat și că acum, când a trecut, cuvintele par plate și prostesteți, iar tabloul pe care am încercat să-l redau prin ele nu e așa minunat de fapt.

O, dac-aș putea exprima în cuvinte lucrurile așa cum le văd! Domnul Carpenter zice: «Străduiește-te, străduiește-te, continuă, cuvintele sunt unealta ta, fă-le sclavele tale, până când vor ajunge să exprime ceea ce tu le ceri». E adevărat și încerc, dar mi se pare că e ceva *dincolo* de cuvinte, orice cuvinte, toate cuvintele, ceva ce-ți scapă întotdeauna când încerci să-l prinzi și care totuși îți lasă ceva în palmă ce nu ai fi avut dacă nu ai fi încercat să-l prinzi.

Îmi amintesc o zi din toamna trecută când Dean și cu mine am mers pe Delectable Mountain⁵ către pădurile de dincolo de el – păduri de brazi în general, dar cu niște splendizi

⁵ *Delectable Mountain* – „Muntele încântător” (*n.trad.*).